

Številka stane 2 kroni.

Časopisna lista: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se plačajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 115

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina plačana v gotovini. „Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine prosta. Telefon interurban štev. 115.

85. številka.

Maribor, dne 26. julija 1922.

Letnik XIV.

Iz vladnega tržišča.

Denar in politika.

Vladna večina vodi že od nekdaj kupoprodajno politiko, v zadnjem času pa stopajo še posebej brez vsakega sramu in z največjim cinizmom na dan posamezne skupine in klike z najumazanejšo trgovino po znamenem načelu «kaj mi daš, da ti dam.»

Ko je vlada za ustavo kupila glasove bosanskih muslimanov, se je cela kupčija predstavljala kot nekaka odškodnina za razna imetja, danes, ko je šla muslimanska večina v opozicijo, pa ji Pašičeva vlada javno očita in sponaša podkup ter vse njegove ostanke prenaša v korist vladnih muslimanov.

Vladnim strankam neprestano lebdi v zraku kakšna floskula, ki trenutno fascinira tudi okolico. Tako je bilo z ustavo, tako je sedaj s posojilom in z raznimi železnicami. Vladinovec pri teh stvarih fascinira denar, okolici bi pa radi pokazali, da je pri vsem tem, kar jim daje tako lepe profite, še nekaj visokega, rodoljubnega in splošno koristnega. Tako govorijo navzdol, med seboj se pa jasno pomenijo žvenklajoč z zlatniki v žepu. Tako je Diša Popadič nagovarjal dvojico zemljoradniških poslancev, naj vendar glasujeta za ustavo, ker se obeta — 50 do 100.000 dinarjev zaslužka, poslanec Benin, prej zemljoradnik, zdaj «srbski narodni seljak», je zopet dvojici ponudil po pol milijona kron, če glasujeta za ameriško posojilo, sebi pa nedavno kupil v Vršču hišo za 500.000 dinarjev itd. in tudi takih primerov nam ne manjka, da vladne stranke z zlato mano delajo sebi reklamo. Na vladi izjemajo državnega uslužbenca, po listih pa razglašajo, kako se je ta in oni funkcionar in prvak stranke zavzel za bedni položaj državnih nameščencev, kako se trudi, da dobi «kredite» in kako celo preti s svojim odstopom, na vladi sami zapirajo bolnišnice, v listih pa razglašajo in poveljujejo svoje korake v prid raznih dobrodelnih zavodov.

Denar je postal v naši vladni politiki merilo vrednosti in uspeha ter vodnik vseh političnih transakcij, iz ustave je napravil pazar-tržišče in pazari-trguje se v vseh panogah državnega delokroga.

«Partijske» železnice.

Strankarski, denarno pohlepni interesi, ki so strankarsko prikrojili ustavo, ki strankarskim interesom zapostavljajo moralno odgovornost na vseh službenih mestih, ki strankarski sestavljajo državne svete, nam pripravljajo tudi strankarske železnice. Zlata mana ameriškega posojila je razvnela strankarske duhove, prvaki od ene in druge strani so se pulili za provizije, ko se je pa ta boj polegel, ko so se zedinili, kdo naj neposredno pri najetju posojila zasluži, so naenkrat zagledali nov vir dobička v železniških progah. Centralistični Beograd že od nekdaj sanja o pravi srbski železnici po pravih srbskih tleh od morja in centralisti so složni v mnenju, naj bi prečanske železnice samo toliko držale in obratovale, da bi dovažale blago v Beograd, kjer bo porodica vse to lepo «scentralizirala» ter brez kontrole po svojih zvezah spravila v trgovino, — strankarska žila jim pa vendar ne da miru in razvleči hočejo to progo še po svojih posebnih strankarskih interesih. Strankarsko vneto za železniške proge dobro označuje splitska «Nova Doba», ki drugače dovolj kopja lomí proti takozvanim «separatistom»: «Če se vse te železnice dogradijo, kar pa Bog ne da, lahko takoj prenehata ustanova Državnih železnic SHS, mesto nje bomo pa imeli «samostojno-kmetijske železnice, vladno-muslimanske železnice, radikalne železnice za Bosno, demokratske železnice za Črno goro, ki se bodo pa vedno večjemu razsulu javne varnosti kmalu spremenile v «komitske» železnice itd. po vrsti, samo, da gospodarskih železnic ne bomo imeli na celi naši geografski karti —». Mesto državnih, imamo strankarske ministre, zakaj ne bi mesto državnih imeli tudi strankarske železnice.

Sprejem ameriškega posojila.

Vsa korupcija in nemoralnost kupoprodajne vladne politike je privrela na dan v razpravah in debatah povodom glasovanja za ameriško posojilo. Glede prej omenjenega podkupnega poskusa je stavil v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec g. dr. Šimrak ta-le nujni predlog:

1. Narodna skupščina naj izvoli odbor, v katerega naj vstopi iz vsakega kluba po en član in ki naj prouči izjavo poslanca Saviča, da je hotel poslanec Benin kupiti njega in njegovega tovariša z 250.000 dinarji, da bi glasovala za posojilo. 2. Dokler ta odbor ne dovrši svojega dela, naj Narodna skupščina odgodi razpravo o posojilu.

Ta zahteva je bila storjena v interesu časti in ugleda poslancev, zbornice in države, vlada je pa po finančnem ministru izjavila, da prvi del predloga sicer sprejme, da se lahko sestavi preiskovalni odbor, da pa drugega dela nikakor ne more sprejeti. Ta izjava je vzbudila seveda veliko ogorčenje in kliče: Vi ste podkupljeni! — Med nadaljevanjem se je govoril zemljoradniški poslanec Moskovljevič, ki je označil posojilo kot rop in brezvestno izkoriščanje države, njegov tovariš Vasilij Popovič, ki je v svojem govoru povdarjal, da bodo ra-

di zunanje posojila največ trpele široke mase ljudstva, ker priraša posojilo s seboj nemožnost, da bi se znižale cene monopolskih predmetov, kakor tudi carine, ker so zastavljene, in zastavnine se ne morejo znižati in končno še poslanec Jugoslovanskega kluba g. dr. Šimrak, ki je dobro označil in pribil, da bo posojilo služilo in koristilo samo bankokratskim špekulantom. Vladna «večina» je skrivala svojo korupcijo pod frazo «narodnega edinstva». Ljuba Jovanović je zagovarjal srbsko železnico, češ, da bo zato potrebna in koristna, ker postane Sredozemsko morje važen faktor, ko se dvigneta (!) Sirija in Mezopotamija, dočim bi jačja zveza zapada z vzhodom izzvala «infiltracijo Avstro-Ogrske», itd., drugi poslanci so pa z dejanskim divjaštvom hoteli pomagati tem medlim frazam. Navalili so se na poslanca Moskovljeviča, ki je zaklical: «Vse vas bi bilo treba staviti pod obtožbo!» — suvali so ga in tiščali za vrat. Na stvarno kritiko vladni ljudje niso znali reagirati, zato so pa trosili fraze, opoziciji so podtikali protidržavnost in kolikor ni to zaleglo, so hoteli spopolniti še s tintniki, stoli in pestmi — — —

Izjava Jugoslovanskega kluba in glasovanje.

Vsled takih divjaških izpadov, ki kažejo, da nima opozicija v tej zbornici niti osebne varnosti, so sklenili poslanci Jugoslovanskega kluba, da se odstranijo pred glasovanjem. Opozicijski muslimanski klub se jim je pridružil in podana je bila nastopna izjava:

«Člani Jugoslovanskega kluba, hrvatske in slovenske ljudske stranke ter člani Jugoslovanskega muslimanskega kluba so, sodelujoč pri glavni razpravi o državnem posojilu prišli do prepričanja, da so na eni strani pogoji družbe za zgradbo železnice Blairove skupine taki, da nam ne nudijo nobene jamstva, na drugi strani pa so vse točke tako težke, da naše gospodarsko življenje skozi desetletja ne bo samo zastalo, temveč ga bodo dovedli do tega, da bo za dolgo vrsto let ostalo pasivno. Ugotovili smo, da je zgradba železnice, ki bi šla preko južnih krajev, potrebna, vendar pa smatramo, da je potrebno, da gre ona proga preko Bosne in Hercegovine z izhodom na Split. Istotako smatramo za potrebno, da se ima zvezati železniška zveza Ljubljana—Kočevje z zgrajeno železnico Zagreb—Ogulin—Susak, kakor tudi, da se dovršita unkska in liška železnica. Radi tega ne morejo člani omenjenih klubov prevzeti pred narodom nobene odgovornosti ter delajo za sprejetje tega zakona odgovorno vlado. V znak protesta ne bodo nadalje sodelovali pri delu narodne skupščine pri tem zakonu.»

Zatem je pričelo glasovanje brez opozicije. Glasovalo je 150 poslancev, med njimi nekateri proti. Vlada je sama naročila nekaterim poslancem, naj glasujejo proti, da bi se videlo, kakor da je bila na seji tudi opozicija. Število poslancev, ki so bili pri glasovanju, je za vlado naravnost porazno, ker dokazuje, da je bila navzoča komaj tretjina od skupnega števila poslancev. Dasi je vlada obljubila, da se ne bo prešlo na podrobno debato pred izvedbo preiskave v aferi poslanca Benina, vendar se je takoj po načelnem glasovanju prešlo na podrobno razpravo. Brez opozicije so bili sprejeti nato tudi vsi posamezni členi zakona o zunanjem posojilu. Tako je bilo posojilo sprejeto in vladno tržišče pokazano v svoji pravi luči in svojem pristnem značaju.

Politični položaj.

Balugdžić — redivivus? Bivši minister dvora in sedanji naš poslanik v Atenah je bil skupno s starino Pašičem pozvan h kralju na Bled. Balugdžić je moral svojčas bežati pred Pašičem v avstrijski Zemun, da se izogne devetmesečni ječi, katero mu je nakopalo sodišče vsled njegove neizprosne kritike Pašičeve koruptne porodične politike. Od tedaj datira nepomirljivo sovraštvo med obema. Zato so «črnorokci», katerih član je Balugdžić, posadili najhujšega Pašičevega nasprotnika na velevažno mesto zaupnika krone in dvornega ministra. Ker se je pa Pašič približal «črnorokcem» in zaradi nenasitnega pohlepa po oblasti žrtvoval radikalno stranko Pribičevićevi «dinastiji» njemu sličnega kova, kateri je podrejeno skupno stremljenje beograjske porodice za uresničitev svoje Velike Srbije, — je Balugdžić, čim je Pašič prišel zopet na površje, moral zapustiti dvor in državo ter oditi v Atene. Prihod Pašiča v družbi Balugdžića je torej gotovo predznak novih dogodkov. Eno je gotovo: Pašič in Balugdžić predstavljata dva nepomirljiva svetova z enakimi cilji. Balugdžić kot dvorni minister in zaupnik krone pomenja trdno jamstvo «črnorokcem», da se dvorna politika ne bo spremenila na njihovo škodo, ko bo Pašič končno odšel v preteklost. Tej igri slepomišenja bo nastal konec še le takrat, ko bo delovanje starokopitnih in nazadnjaških osebnosti omejeno na okuženi del Jugoslavije, na beograjsko sfero v avtonomni Šumadiji. Ko zdrobimo centralizem, se nam ne bo bati strupenih vplivov kakega Pašiča ali Balugdžića na kralja in avtonomno Slovenijo. Politika ljudstva mora končno zmagati na vsej črti.

Delovanje narodne skupščine. Na svoji zadnji seji

je razpravljala skupščina proračun prosvetnega ministrstva. Razni govorniki so napadali prosvetnega ministra, ki se je končno ojunatil in izustil v svojem obrambnem govoru neresnične besede: Prosvetna politika naše države je strogo demokratična in liberalna (recte — kulturnobojna!) Proračun prosvetnega ministrstva je bil končno sprejet z vladno večino. Za debato o budžetu je prišla na vrsto razprava o proračunu verskega in notranjega ministrstva. Proračun notranjega ministrstva je zadel na ostro kritiko iz ust opozicije, ki je iznesla ob tej priliki stvarno kritiko o nedostatkih naše uprave.

Dvanajstine tudi za avgust. Gospod finančni minister je zaprosil ministrski svet, naj mu ta dovoli, da predloži narodni skupščini predlog o dvanajstinah za avgust, ker še proračun ni izglasan.

Vprašanje novega ministra za notranja dela. Vprašanje novega notranjega ministra se bo še le rešilo, ko bo končno veljavno sprejet proračun in imenovani vsi državni svetniki.

Predsednik narodne skupščine hoče demisionirati. Predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar je obljubil šefom klubov, da se bo glasovalo glede ameriškega posojila najprej samo načelno, podrobni pretres o posojilu pa se bo preložil do onega dne, ko bo anketna komisija preiskala afero poslancev: Saviča, Mladenoviča in Benina. Tako Ribar, a vlada je prisilila Ribarja, da je popustil in dovolil definitivno glasovanje o posojilu. V parlamentarnih krogih se trdi, da bo podal Ribar ostavko na predsedniško mesto, ker je moral na pritisk vlade snesti besedo, dano klubovim šefom. Zalostno, da mora policajdemokratsko pest sedanjega režima občutiti in se njej ukloniti celo predsednik parlamenta.

Pravda Protič—Pribičević. V soboto se je vršila seja imunitetnega odbora, na kateri so se posvetovali o zahtevi pravosodnega ministra, naj se izroči sodišču poslanec Stojan Protič in sicer po obtožbi ministra Svetozarja Pribičevića. Po daljši debati in ko so bili prečitani vsi tozadevni spisi, je odbor sklenil, da bo predlagal narodni skupščini, naj se Stojan Protič izroči sodišču. To je sklenjeno že drugič. Prvič so vladni poslanci nalašč izostali iz skupščine, da seja ni bila sklepčna in najbrž bodo to tudi sedaj storili. Protič je že davno pripravljen, stopiti pred sodnijo in tudi Pribičevića je že nešteto krat vabil, ta se pa zavija v papirnate zaupnice svojih ožjih pajdašev, ki tudi skrbijo, da se stvar zavleče.

Komisija za konkordat. Minister za notranje posle je imenoval komisijo, ki se bo bavila z vprašanjem konkordata med našo državo in Vatikanom. V to komisijo so imenovani Marko Djuričić, Ljuba Jovanović, Grgur Anđelinović, dr. Pečanac, dr. Hohnjec, ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, djakovski škof Aksamovič, bivši poslanec Joka Nestorović, zagrebški kanonik Stjepan Korenić, zadarski kanonik dr. Jakov Čuka in načelnik v ministrstvu ver dr. Miha Lanovič. Za tajnika te komisije je imenovan tajnik v ministrstvu zunanjih poslov Anič.

Po svetu.

BOLGARSKA JAVNOST.

Nezavisno «Slovo» ugotavlja, kako so Srbi hoteli zavleči Romunijo in Grčijo v rožljanje z orožjem, kar se jim pa ni posrečilo. Beograd je sedaj v skrbeh. Romunski minister-predsednik Brătianu se je upri insinuacijam Beograda gledé nekakih dozdevnih vpadov bolgarskih četašev v Dobrudžo, zatrjajoč, da je Srbija nameravala izzvati komplikacije. Zapuščen Beograd je začel menjati taktiko. Ni torej čudno, če zunanji minister Ninčić sedaj izraža svoje obžalovanje, ker se Jugoslavija ni poprej neposredno sporazumela z Bolgarijo predno je prišla zadeva macedonskih četašev pred Zvezzo narodov.

Opozicijski «Preporec» izraža svoje zadovoljstvo, da je bolgarska vlada obtožbe proti njej predložila Zvezzi narodov, kjer je vsled pogrešne politike naših sosedov prišlo na površje več vprašanj, ki zanimajo Bolgare in Bolgarijo in so v zvezi z nejsko mirovno pogodbo. Vpadi četašev so v ozki zvezi z notranjim položajem v Macedoniji. Od tega položaja je odvisna rešitev vprašanja varstva bolgarskih manjšin in s tem pa tudi rešitev vprašanja uspostavitve bolgarske vojske.

Avstrija proti zakonitemu trgovanju z valutami. Narodni svet je sprejel zakon o zakonitem trgovanju z valutami. Prestopki predpisov o trgovini in prometu z inozemskimi plačilnimi sredstvi in ureditvi plačevanja in prometa vrednostnih papirjev z inozemstvom se kaznuje s strogim zaporom od enega meseca do enega leta ter z denarno globo v pet- do petdesetkratni izmeri vrednosti inozemskih plačilnih sredstev in vrednosti, ki so tvorile prestopke.

Notranjepolitični položaj v Rumuniji je na las podoban onemu v Jugoslaviji. Valuta konstantno pada, draginja narašča, uradniške plače je treba zvišati, pokritja pa ni. Brătianu je izdelal proračun, v katerem so vsi izredni izdatki principijelno črtani, toda to je umetno sredstvo, ki ne bo obstalo pred realnimi potrebami. Glavno vprašanje je vprašanje ustave in upravne refor-

me. Bratiano hoče jeseni parlamentu predložiti novo ustavo, ki pa je tako reakcionarno zamišljena, da bo v opoziciji izzvala najhujši odpor.

Italija, sama gnijala in razjedena po notranjih bojih levice in desnice in v predznakih državljanske vojne, se vspricho našega notranjega položaja in simpatij beograjske porodice napram njej zaveda naše popolne nesposobnosti za odločen nastop v zaščito naših pod italijanskim jarmom zaslužjenih bratov. Za danes opuščamo rekriminacije in izdajstvo nekdanje srbske vlade pod okriljem italjansko-srbskega komiteja v sporazumu s Sonninijevo politikom. Tudi vesničizem v rapalski pogodbi ostaja zaenkrat nespremenjeno dejstvo.

Toda naše brezpogojno zaupanje v dobro zvezdo in zdrav smisel našega naroda, pred vsem v slovenskem in hrvaškem delu to- in onstran italijansko-jugoslovanskih mejnikov nam vliva trdno vero v boljšo bodočnost in končno osvoboditev nas vseh. Zedinjenje in osvoboditev vseh naših bratov od Črnega morja do bregov naše osvetniške Soče bodi cilj osvobojevalne akcije ljudske politike.

Trpljenje primorskih bratov pod Italijo ne more in ne bo trajalo večno, kot ne more in ne bo trajalo večno trpljenje jugoslovanskega ljudstva pod mračnim centralizmom korumpirane in nepoštena beograjske porodice. Novo izdajo Kobarida morajo pripraviti volilne kroglice na naših voliščih za avtonomistične stranke. Vsaka druga koncepcija misli protitalijanske akcije je za danes neizvršljiva. Boj za revizijo ustave, za prijateljstvo in tesnejše združenje z brati Bolgari; boj proti nepoštenosti in korupciji v naši državi in proti italijanskemu nasilju — vse to vsebuje zahteva za avtonomistično ureditev Jugoslavije. Samo avtonomne jugoslovanske pokrajine morejo nuditi moč, srečo in blagostanje ljudstvu in državi. Močna, srečna in bogata država pa bo prej ali slej uredila tudi razmerje z našimi brati izven svojih meja. S padcem centralizma pri nas bo začetek konca tudi dobi italijanstva v Primorju.

Bavarski deželni zbor je napovedal boj državnemu zboru v Berlinu, odklonil zakon o zaščiti republike ter s tem zaščitil na svojem področju monarhistično reakcijo. Ta odklonilni sklep se naslanja na nemško državno ustavo, ki to dopušča, dosegli so ga pa nacionalisti in razbila se je pri tem tudi koalicija.

Med Francijo in Anglijo se ponovno pojavljajo stara nesoglasja. Francija bi rada, da bi ji Anglija spregledala vse medvojne dolgove, Anglija pa stoji na stališču, da bi se dalo o kakem popustu ali celo o odpustu medvojnih dolgov še le tedaj govoriti, če se Francija odreče delu nemških reparacij, če izprazni levo obalo Rena ter privoli v sprejem Nemčije v društvo narodov. Francoska vlada pa noče o tem ničesar slišati.

Beleške.

Ministru pravde Lazarju Markoviču posvečuje beograjska 'Epoha', kar zaporedoma od glavnega urednika Ristoviča podpisane uvodne pod sledečimi naslovi: 'Prodane duše', 'Nevaljalac', '(Ničvrednež)', 'Ministar nitkov', (minister nikdo) 'Žuti ministar'. Urednik Ristovič obtožuje ministra Markoviča, — 'drobno ekscelenco', kakor ga imenuje, da je po cele noči popival z agenti Blerove bančne skupine in da se je zato tudi tako zavzemal za to nesrečno ameriško posojilo. Minister Markovič je označil to kot laž in listu 'Videlo', ki je posnel 'Epohine' članke, je poslal popravek ter spustil za sebe v bolj nekatere radikalne liste. To je Ristoviča še bolj razvnelo, svojo obtožbo ponavlja vedno ostrejši in v zadnjem članku je tudi zapisal: 'Toliko ničvrednosti na uradni dolžnosti si nisem mogel predstavljati niti pred vsem gđim in slabim, ki se vsakodnevno v tej zemlji dogaja.' — Ali mislite, da bo kaj iz vsega tega? — Lazica Markovič bo lepo ministroval naprej, če se mu bode zljubilo, še kaj hujšega ugajal in — Ristovič bo lahko še dalje pisal ter rotil ves svet proti korupciji, če mu 'drobna ekscelencija' na kak način ne podstavi noge ter po stari balkanski navadi kako stvar ne podtakne, da se naenkrat znajde v kleti 'glavnjače', ali pa po noči na kakem oglu nevarno pretepen od — neznanjih storilcev.

Slika iz bosanske sodnije. O bosanskih sodnijah se dandanes mnogo govori in zato ne bi bil odveč kak realni primer iz bosanskega sodnijskega poslovanja, ki se pa seveda ne razlikuje preveč od sodišč v drugih prečanskih krajih. V Derventi je neki natakari Sl. A. Srbin pravoslavne vere razžalil kralja v neki gostilni pred več pričami. To je bilo v februarju t. l. in prišel je v zapor okrajnega derventskega sodišča, kjer je pa ostal samo kakih 14 dni, — ko je bilo zasliševanje končano, je pa prišel na svobodo. Sedaj je v isti gostilni kot poprej in ljudje govore, da še vedno tako žaljivo preklinja, pa se mu nič ne zgodi. — Tako se sodi Srba, pravoslavne vere, sedaj pa glejte, kako se godi muslimanom. Pred mostarskim okrožnim sodiščem se je vodila razprava proti Ahmetu Neziriču, težaku iz Luga, ki je v svojih 20 letih samo enkrat prišel v mesto, vse druge dni pa preživel v hribih kot pastir med živino. Pred sodiščem je stal radi istega delikta kot srbski natakari in ko ga je vprašal predsednik sodišča: 'Ali veš, kdo sedaj vlada v naši državi?' — je odgovoril: 'Vranji sin'. Ta pastir je bil obsojen na tri leta ječe. Torej za isto stvar nevedni, nerazsodni Ahmet 3 leta, pravoslavni Srbin pa 14 dni. ('Hrv. Obrana').

'Opasno!' — 'Počasi vozil!' Muslimanska 'Pravda' piše: Zgoraj citirane besede so najnovejši izum gradbene direkcije in gradbenega ministrstva. Ko je centralistična uprava upropastila ceste in mostove po Bosni, je nalepila na trhle in razklopotane mostove napise, kako nevarno je voziti preko, namesto, da bi se bri-

gala za popravo mostov. Vlade se ne tičejo nezgode in nesreče, ki se dogajajo dnevno vsled slabih bosanskih mostov, vladinovi mirno čakajo, da zastane vsak promet po Bosni. Za Srbijo in Črno goró so na razpolago mijonski krediti za zgradbo novih cest in mostov, za Bosance pa ni toliko denarja, da bi se lahko izmenjale trhle deske na mostovih.

Podkupovalno poslansko afero, katero je Jugoslov. klub spravljal pred preiskovalni odbor, hočejo sedaj prikriti s pijanostjo. Srbski narodnoseljački poslanec Benin pravi, da je isti dan v neki vinski družbi dosti popival in da je potem v vinskem razpoloženju napravil samo 'šalo', da lahko tovariša poslanca zaslužita po pol milijona kron, če glasujeta za posojilo. Poslanec Savič, ki je njegov nasprotnik, naj bi bil ta 'dovtip' nalašč iznesel pred skupščino kot nekaj resnega. Tako, — pijanost je lep izgovor, da je malo čuden za poslanca, to seveda prav nič ne moti. Sedaj bo menda tudi Diša Popadič povedal, da je bil pijan, ko je drugim prigovarjal, naj se dajo podkupiti.

'Zlato' ameriško posojilo je poslanec Jugoslovanskega kluba takole označil: 'Ameriško posojilo je strašen hazard. Ako se prične graditi jadranska železnica, potem moramo na vsak način dobiti tudi denar za nadaljevanje grajenja. Radi tega bomo morali pristati na vse in tudi na najtežje pogoje, ako bomo hoteli dobiti tudi ostale dele posojila. Razen tega je tudi sklenjeno, da za ostale dele posojila ni treba kontrole parlamenta, ker jih bodo tako odobrili z ukazom. S tem posojilom se diskreditira naša država, ki se postavlja v položaj kolonijalnih držav. Radi tega pomenja to posojilo izvir gospodarske nesreče za narod in državo.'

Sarajevska 'Kritika', list, ki je pred kratkem začel izhajati, opisuje na uvodnem mestu Pašiča, ki sedi na svojem stolcu in — molči. Ko so mu očitali, da si je prisvojil milijon carskih rubljev, je molčal, ko so mu očitali, da nas je izdal Italiji, je molčal, ko so mu očitali, da pleni državne blagajne ter si kopiči bogastvo, je molčal. Premnoge državnike je politika osiromašila, iz njega pa je napravila milijonarja. 'Uz njegovo mudru šutnju (molk) mi postajemo roblje (sužnji) gramzivih kapitalista, a suverena država — obična kolonija.'

Pot do državnega svetnika. Beograjska 'Republika' poroča, da je nižje sodišče prisodilo 'revnemu' Pašiču 82.000 dinarjev vojne odškodnine za med evakuacijo izgubljeno vino, razne dragocenosti, spomine itd. Pašič je seveda rekuriral in višje sodišče je povisalo odškodninsko svoto na 420.000 dinarjev. Predsednik tega sodišča je demokratični kandidat za državnega svetnika in ker je odškodnino tako lepo povišal, je Pašič njegovo kandidaturu z obema rokama sprejel.

'Preiskavo naj izvedejo do konca', — zahteva Protičev 'Radikal' od sobote, ko piše: V demokratiškem klubu je bil izbran poseben odbor, da preišče afero z Jadr. banko. Ko se je že izvolil poseben odbor iz demokratiških poslancev, da preišče osebno poštenje g. dr. Žerjava, bi bilo jako dobro, da se ta odbor pozabava tudi malo za ono obsodbo na šest mesecev radi lažnjivega bankokratstva in pa o tem, kako se je g. dr. Žerjav svoječasno rešil tega zapora. Potem naj bodo gospodje iz tega odbora še tako prijazni, da objavijo rezultat te preiskave.

Dnevne novice.

Katoliški shod v Konjicah, združen z blagoslovitvijo novega prapora in javnim nastopom konjiškega Orla, je obrodil s svojim vsestranskim uspehom najlepše plodove. Že v soboto, dne 22. t. m. dopoldne so se začela zborovanja, na katerih sta poleg domačih govornikov nastopila tudi g. dr. Basaj iz Ljubljane ter gospa Štupca iz Maribora. Zvečer je bil na lepo okrašenem trgu pred cerkvijo koncert salezijanske godbe iz Ljubljane, na to pa se je vršil obilno obiskani komerz v dvorani hotela Filipič. Visoko na skali v konjiški gori je gorel velik kres v obliki velikega ognjenega križa. Drugi dan v nedeljo, je bila ob 5. uri zjutraj budnica ter ob 8. uri zjutraj ogromni manifestacijski sprevod od Prevrata na zborovališče, kjer se je zbralo nad 8000 ljudi. Po blagoslovitvi novega prapora konjiškega orlovskega odseka, kateremu je kumovala gospa županja Golgrancova in je imel veleč. g. arhidijakon Hrastelj kot blagoslovitelj velepomemben nagovor, so zagrmeli topiči, zazvonili zvonovi in zadonela je himna orlostva. Nato je bila pridiga veleč. g. dr. Jerovška in sv. maša, ki jo je služil veleč. gospod arhidijakon. Po cerkvenem opravilu se je otvorilo zborovanje, kateremu v predsedstvo so bili izbrani g. Franc Golgranc, župan trga Konjice, kot predsednik, za podpredsednike pa gg. Josip Vinter, župan v Zrečah, Anton Leskovar, župan v Oplotnici in Alojzij Cvahta, župan Sv. Jernej pri Ločah. Govorili so gg.: dr. Leskovar, dr. Basaj, poslanec Zebot, urednik Smodej in dr. Jerovšek. V smislu njihovih izvajanj je bilo sprejeto več tozadevnih resolucij. Zborovalci so z velikim zanimanjem in z navdušenim odobravanjem sledili izvajanjem govornikov. Po zborovanju so bile večernice in posvetitev k presv. Srcu Jezusovemu, nakaž je veleč. g. arhidijakon podelil pontifikalni blagoslov. — Popoldne se je vršila javna tleovadba, po telovadbi pa sta govorila o pomenu orlovske organizacije zastopnik JOZ br. J. Pirc in predsed. marib. Orla brat Radešček. Nato je brat Joža Pirc izvršil zaprisego konjiških Orlov, Orlic, gojenk in naraščaja na novi prapor s kratkim, jednatim nagovorom. — S tem je bil izčrpan program zborovanj in ljudstvo se je razšlo z novim ognjem v srcih na svoje domove.

Petindvajsetletnico mašništva so slavili na Breznu ob Dravi 25. t. m. sledeči gospodje: Ferdinand Ciuha, župnik v Selnici ob Dravi, dr. Anton Jerovšek, rav-

natelj Tiskarne sv. Cirila, Anton Kolarič, profesor na ptujski gimnaziji, Kolarič Anton, župnik v Mozirju in Miroslav Volčič, župnik v Breznu. Jubilentom naše častilke.

Razčiščenje dr. Žerjavove afere. Demokratje so izvolili poseben odbor, ki raziskuje afero dr. Žerjava z Jadransko banko. 'Jugoslavija' dostavlja poročilo o izvolitvi preiskovalnega odbora, naj pogleda ta demokr. odbor v svoječasno obsodbo dr. Žerjava radi potvorbe menic na zaporno kazen 6 mesecev in na kak način se je rešil g. Žerjav zaslužene ječe in bil amnestiran furtimaškim potom s pomočjo svojega najožjega prijatelja dr. Kramerja.

Pred novimi razkritji v JDS. Ugleden ljubljanski trgovec je založil pri svojem zastopniku odvjetniku dr. H. nad polmilijonski znesek za sklad JDS, da so mu vplivni veljaki JDS izposlovali pri vladi gotove ugodnosti. Načelstvo JDS in blagajnik ne vedo ničesar o tem darilu in zatrjujejo, da tudi ne vedo, v katere svrhe in po katerih osebah se je ta znesek uporabil. Dotični trgovec, ki je sam vnet pristaš JDS, se sedaj silno ježi, češ, da so ga lastni pristaši opeharili. Čujemo, da se za to zadevo zanima tudi sam gospod predsednik JDS dr. Puc, ki bo skoro gotovo prišel na pravo sled. — 'Novi Čas'.

Samostojni kmetje bodo praznovali svoj slabostojni kmetski praznik dne 8. septembra na Bledu skupno s Srbijanci. Od obstoja Samostojne so se izmislili slabostojni kolovodje in upeljali poseben kmetski praznik, katerega obhajajo med godbo, plesom in popivanjem 8. septembra na Bledu. Proslavo tega slabostojnega praznika razglašajo tudi za leto. Kakor znano in vidno, zapuščja vse Samostojno in bi bil letošnji samostojni praznik ena čisto samostojna blamaža. Da se rešijo samostojni prazničnega fiaska, so si povabili na svoj blejski ples Srbijance. Finančni minister je dovolil srbijanskim seljakom (v kmete preoblečenim policajdemokratičnim učiteljem in uradnikom) kredit 100.000 dinarjev, da se bodo lahko udeležili samostojnega praznika na Bledu. V Ljubljani se je izbral poseben odbor, ki bo sprejemal srbijanske 'seljake' in jih gostil z državnim denarjem. Gostoljubnost je lepa čednost, a graje vredna, če jo kdo vrši na državne stroške. Pošten slovenski kmet noče več plesati in rajati na samostojnih komedijah, pa bodo sedaj srbijanski izletniki, katere se mora pa za ta dirindaj posebej dobro plačati in pogostiti.

Dijaške štipendije bodo zopet reducirali. Prosvetno ministrstvo je odposlalo enega delegata na Dunaj in v Prago, kjer bo preiskoval ta gospod napredovanje našega dijaštva. Ko bo končal svoje delo, bo nato prosvetno ministrstvo reduciralo štipendije vsem onim dijakom, ki niso zadostili obveznostim štipendij.

Lažnjiva poročila muslimanov centralistov.. Muslimani centralisti pošiljajo v svet čisto zlagana poročila o sijajnem obisku njihovih shodov. Glavni turški centralist — znani poslanec Sahib Korkut javlja, da je zboroval te dni v Zenici v Bosni in je obiskalo njegov shod 5000 muslimanov. Že zadnjič smo javili, da je začela vladi udane muslimane podpirati policija in žandarmerija, ki goni nasilnim potom Bosanca na shode centralističnih poslancev. Kako se obnesejo shodi pod senco bajonetov, pa je našim čitateljem znano iz Slovenije. Da bi bosanski žandarji in policaji nagnali na shod 5000 poslušalcev, pa ne verjame nikdo, še menda naši slovenski policajdemokrati ne!

Nesrečna Macedonija. Beograjsko časopisje je objavilo nedavno zanimive podrobnosti o delovanju neke tajne organizacije med dijaki pilepske gimnazije v Macedoniji. Policija je ob priliki razkritja tajinstvenega umora dijaka Blagoje Balabanova prišla na sled še drugim strašnim stvarim; ki opravičujejo pismo, katero so poslali člani dijaške tajne organizacije gimnazijskemu ravnatelju. Pismo se glasi: 'Gospod ravnatelj! Mi smo Vas že večkrat opozorili z anonimnimi pismi na neznosno in kvarno postopanje učiteljskega zbora, posebno pa glede pouka zgodovine in zemljepisja. Vam je vsekakor znano, kakor tudi gg. profesorjem, da smo mi Bolgari. Vendar Vas in profesorje to nikakor ne ovira, da blatite na skrajno žaljiv način vse, kar nam je sveto in drago. Mi smo proti svoji volji Vaši učenci, nikakor pa Vam ne zavidamo Vaše kulture, ki je zašla na pot podlosti in nizkosti. Mi smo priče nenravnosti, s katero okužuje učiteljski zbor deklice — naše sestre. Da se izrazimo jasno, šole so postale tolerančne hiše. Z ozirom na to strašno dejstvo izjavljamo, kot sinovi Macedonije, da se bomo borili in se ne bomo ustrašili niti tega, da spremenimo našo zemljo v ruševino in pepel, če bo treba. Vekovni boj macedonskih apostolov za svobodo je prešel sramotno v Vašo korist zato, da nas potisnete pod nov jarem sužnosti, ki je strašnejša od turške. Turki so vsaj spoštovali naš jezik, naše običaje in naše tradicije. — Vi pa vse to blatite. Mi ne bomo trpeli, da se naše šole spreminjajo v tolerančne hiše! Rajše vidimo, da se vsa naša zemlja spremeni v prah in pepel, kakor pa, da še nadalje gledamo prizore najmračnejše kulture.' — To so tako strašne obtožbe, da nam zastaja pero in ledeni kri v žilah pri misli, da koruptni in skozi in skozi pokvarjeni režim sedanje nasilne vlade Pašičevcev, policajdemokratov in izdajalskih samostojnežev zastruplja tudi našo milo Slovenijo s svojimi podlimi metodami nekulturnega centralizma. Zadnji čas je, da vsa poštna javnost izpregleda in odločno zahteva revizijo ustave in avtonomijo pokrajin, ne izvzemši Macedonije.

Za Sokola v Kumanovem. Belgrajski listi priobčjujejo sledečo notico: 'Sokolskemu društvu v Kumanovem je dalo ministrstvo za socialno politiko (!) 400.000 K podpore za zgradbo lastnega doma.' — In invalidi? Pohabljeni, bolni in sestradani siromaki se potikajo brez doma naokrog. Na sramotno nizkih podporah jim del-

guje država milijone in milijone, po kletah, kolibah in drugih nezdravih kotih, brez prehrane, brez obleke so tudi njihove družine zapisane strašni smrti ob velikem »socialnem skrbstvu« in uspešni »socialni politiki« na še vlade, ki je polna naklonjenosti in darežljivosti do sokolašev in fašistov. Sedaj se je invalidsko združenje obrnilo na ministra za socialno politiko, naj invalidom vsaj tiste male, lesene hišice prepusti, ki so naročene v Nemčiji.

Hvalevreden pokret med mladim uradništvom. V Beogradu se je v mlajših in izobraženih uradniških krogih pojavila ideja in namera, da se zbere večje število kvalificiranih in poštenih mladih uradniških moči za upravno službo v južnih srbskih krajih, da nadomestijo in odpravijo nepotrebno, koruptno in divjaško jato sedanjih južnosrbskih »uradnikov«, ki od dneva do dneva povečujejo gorje in nered v teh krajih. Za požrtvovalno upravno službo se je prijavilo že okrog 100 mladih ljudi, profesorjev, učiteljev, inženirjev, zdravnikov, administrativnih uradnikov, juristov itd.

Malo čudna grožnja stavke. Višji uradniki pri vseh naših ministrstvih so priredili 23. t. m. manifestacijo in zahtevali od ministrstev, da se jim zboljša njihovo materialno stanje. Predsedniku skupščine in posameznim ministrom so predali resolucijo, v kateri grožijo s štrajkom, ako bi se vlada ne uklonila njihovim zahtevam. Ako preti delavstvo radi glada in vsestranskega pomanjkanja s štrajkom, ima vlada takoj zakon o zaščiti države pri rokah, ječe se odpirajo in bajoneti se bliskajo krog tovarn in rudnikov. Višjim uradnikom pri ministrstvih pa bodo gotovo ugodili in pozabili na zakon o zaščiti države.

Nov atentat na vojne invalide. Pod tem naslovom je priobčila »Straža« v 80. številki članek radi nastavitve več Wranglovcev na mariborski pošti. Torej za Wranglovce skrbi naša vlada bolje, kakor invalidski odsek za vojne invalide. Mi invalidi smo namreč tako srečni, da imamo invalidski odsek. Toda pri tem odseku gotovo sedijo bivši c. kr. oficirji in naredniki. Ako namreč kak invalid prosí pri invalidskem odseku za kako službo, pošlje ta »srečni« odsek pristojnemu orožništvu naročilo, da ono takorekoč rekognoscira, ali ni morebiti dotični invalid posestnik, ako lahko — in še kaj dela, če ima denar in bogve kaj še vse. Mogoče vodi ta odsek statistiko za invalide-milijonarje, ali pa za invalide-demokrate. Zalibog, da to rekognosciranje traja po več mesec, predno invalid sploh kak odgovor dobi, kaj še le službo. Če se pri invalidih zahteva taka natančnost, naj se zahteva to tudi pri drugih uradnikih! Invalidski odsek pa si naj zapomni, da navadno prosí le taki invalidi za službo, ki je revež in službe potreben. Pa tudi upravičen je, posebno, če ima strokovno naobrazbo! Tudi to še naj bo povedano, da kmet invalid (enoroki ali enonogi) niti toliko invalidnine ne dobi, koliko ga hlapec stane. Srečen je le toliko, da mu ni treba službe iskati, škoda pa ima veliko. O blaženi SHS centralizmu, ki si nas osrečil z invalidskim odsekom. — Vojni invalid.

K poglavju o moralni zaušnici. Dopis iz Konjic. Na dopis v »Taboru« z dne 11. julija in v »Novi Dobi« z dne 20. julija samo tole: Dne 20. julija zvečer ob 6. uri sem govoril pred deseto šolo z gospodom nadzornikom Schell, ki me opozori na imenovani dopis v »Novi Dobi«. Pove, da je postal pozoren na njega vsled pogovora treh gospodov, ki so se jezili, da je bil dopis objavljen, četudi je bilo takoj za dopisom poslano ekspresno pismo v katerem se dopis preključuje in želi, da se ne objavi, ker ne odgovarja resnici. Dopisa kažeta najhujšo jezo in gnjev dopisnikovo; zato mi je ta izjava tem ljubša, da ne bom v sodbi prestrog. Čuta pravičnosti jim na tej podlagi ne odrekam, vendar pa svojo resnicoljubnost ravno v tej zadevi še pokažite, sicer naj javnost sodi. Bog živi! Franc Tovornik, kaplan.

Medved v bližini Ljubljane. Med Mokercem in Kureščkom nad Igom se že dalj časa klati velik medved, ki pa dosedaj še ni oškodal ne ljudi ne živali. Videli so ga pastirji, ki so prestrašeni pribežali domov s pa-

še. Lovci se še niso spustili na pohod proti medvedu, menda mislijo: ti nas, mi pa tebe pustimo pri miru. Tega miroljubnega kosmatinca je videla tudi neka kmetica, ko je nosila koscem kosilo v senožet. Medved je mirno sedel in mirno se je okrenil, ko je ženska preplašeno zavpila in zbežala.

Češki izletniki so preplavili Dalmacijo. Vsled visokega stanja čehoslovaške valute so letošnjo poletno sezono Primorje preplavili češki izletniki od Bakra do Kotora. Vsa dalmatinska mesta so polna čehoslovaških izletnikov. Računajo, da je v Dalmaciji 12 tisoč čeških izletnikov.

Nov ruski list v Beogradu. V Beogradu prične v kratkem izhajati nov ruski list »Ruskoje delo«, ki b menda centralno glasilo vseh Wranglovcev v naši — državi.

Novosadski vodovod. Mesto Novi Sad ima zelo slabo pitno vodo, ker doslej še nima dobro urejenega vodovoda. Mestna občina je sedaj sklenila sezidati nov vodovod ter je vsa dela poverila neki angleški tvrdki.

Pred nosom policije vlom v mest. blagajono v Sisku. V noči od 20. na 21. t. m. so doslej neodkriti zlikovci vlomili v mestno blagajno in si osvojili iz nje 328.000 kron. Po izvršenem vlamu so vlomilci v pivnici tik blagajne jedli ter pili in nato — neznano kam izginili. Zanimivo je, da je v mestni hiši, kjer je blagajna, policija in poseben vratar, a nikdo ni slišal vlomilcev.

Metropolit toži svojega svečenika. Bivši sarajevski metropolit Leticia toži svojega svečenika radi članka, katerega je obelodanil s svojim podpisom v »Srpski Riječi.« Razprava bo zanimiva, ker se bo ob tej priliki obravnava delovanje metropolita pod rajno Avstrijo.

Reformistična župnija v Zagrebu. Te dni je bil v Zagrebu na svečan način ustoličen prvi župnik hrvatske narodne cerkve Ivan Krstitelj pl. Cerovski, rodом iz Zagreba in dosedaj dekan v Hrđetiču pri Karlovcu. Razglašajo, da se je upisalo v to novo reformistično župnijo 6000 Zagrebčanov, ki so se zvezali, da bodo vzdrževali hrvatsko narodno župnijo s svojimi sredstvi. — Če je to prvi, bo najbrže tudi zadnji samozvani župnik. Odpadništvo še nikdar ni rodilo dobrega in trajnega sadu.

Prestopi iz pravoslavlja v islam. Srbi trumoma prestopajo v turško vero. Mnogo se je že o tem pisalo in govorilo, nekateri beograjski listi so trdili, da povzročajo prestop duhovniška sodišča, ki tako počasi opravljajo svoje posle v ločitvah zakona, da srbijanski možaki, ki ne trpijo več svojih zakonskih polovic, bežijo k hodži, da jih poturči in s turškimi dekleti oženi. Duhovniška sodišča so ponovno zahtevala kredit, da pospešijo svoje sodnijsko delovanje, kredit se je tudi dovolil, Srbijanci pa še vedno prestopajo v turško vero. Zato bodo menda še drugi vzroki in ne samo težki zakonski jarmi. Često tudi dobičkanosne kupčije s Turki. Sedaj je naslovil arhierejski sinod potom ministra ver pismo na ministra notranjih zadev, v katerem zahteva, naj pozove svoje podrejene organe, da strogo in vestno izvršujejo zakon v tem kočljivem vprašanju.

Sablja našega pokojnega kralja. Gospa Mila Pavlovič v Dubrovniku poseda sabljo pokojnega kralja Petra Do te sablje je prišla dvova po svojem možu, ki je bil novinar in svoječasni črnogorski minister. V onem času, ko se je mudil knez Peter Karadjordjevič na Cetinju, je mož gospe Pavle mnogo občeval z njim in je knez pogostoma posečal njegovo hišo kot gost. Nekega dne mu je poklonil rajni Peter viden znak prijateljstva in sicer svojo sabljo, katero je nosil kot ustaš v bosanski Krajini. Sablja je zakriviljena, okovana s srebrom in nosi v srebro urezano ime: Knez Petar Karadjordjevič. Dubrovčani hočejo sedaj kupiti to sabljo in jo pokloniti kralju Aleksandru kot dragocen spomin na rajnega očeta.

Amerikanski senatorji in poslanci posetijo Beograd. Amerikanski senatorji in poslanci, ki se bodo udeležili mednarodne konference na Dunaju, bodo obiskali na povabilo naše vlade tudi Beograd. Odlične Amerikance bo spremljalo večje število ameriških novinarjev.

Zadovoljiva letošnja žetev. Poljedelsko ministrstvo je prejelo iz vseh naših žitorodnih krajev poročila o letošnji žetvi, ki je povsem zadovoljiva. Po teh poročilih se bo lahko izvozilo letos iz naše države 150.000 vagonov pšenice, ječmena, rži in koruze. Letošnji izvoz bo torej dvakrat večji, kot vsi dosedanji. Pri velikem izvozu žita iz naše države treba povdariti, da pridejo letos pri izvozu v poštev velike množine sadja, osobito sliv in jabolk. Zanimanje za naše proizvode v inozemstvu je veliko.

Toča je pred kakimi 14 dnevi precej hudo obiskala vas Orehek v Šmarju pri Jelšah.

Beograd brez vode. Radi suše, velike porabe vode pri novih stavbah in pri škropljenju cest je sedaj Beograd skoro brez vode. Beograjčani se postavljajo v dolgih vrstah pred vodnjake, da se jim nalije vode za najnujnejše potrebe.

Iz Celja.

Pevska prireditev v Celju je preteklo nedeljo uspela nad vse pričakovanje sijajno. Pri sv. maši je nedosegljivo lepo pela »Ljubljana«. Po sv. maši je bil občni zbor Pevske zveze s krasnim predavanjem č. g. Hugolina Sattnerja, o moderni glashi. Pri popoldanskem koncertu v veliki dvorani hotela »Union« je bila naravnost pravcata tekma med posameznimi zbori. Brez vsakega odmora so se v najlepšem redu vrstili zbori iz Rimskih Toplic, Dobrne, Celja, Trbovelj, Teharij, Vojnika, Radovljice in Ljubljane. Vsak zbor je poslušalce naravnost iznenadil s svojim lepim nastopom in krasnim proizvajanjem. Na zadnje so peli vsi zbori skupaj krog 250 pevcev štiri pesmi pod spretnim vodstvom neumorno delavnega zvezinega pevovodje prof. Bajnika. Tak mnogosteven zbor nam je pokazal vso moč slovenske pesmi. Cela prireditev je popolnoma dosegla svoj namen. Vzburila je navdušenje in veselje do lepega petja.

Obrtna razstava v Celju (od 12. do 22. avgusta t. l.). Odbor obrtne razstave v Celju je začel razpošiljati vsem razstavljalcem nakazila njih prostorov in navodila glede dopošiljanja razstavnih predmetov. Te predmete je vpslati na naslov: »Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju za odbor obrtne razstave.« Razstavne predmete je na voznih listih označiti kot »Izložbeno blago.« Razstavljalcem se razpošljejo tudi permanentne brezplačne vstopnice, katere veljajo tudi kot legitimacija za polovično vožnjo od vstopne postaje v Celje in obratno! Opozarja se vse razstavljalce, da morajo isti sami urediti razstavne prostore. Tisti pa, ki želijo, da jim razstavni odbor to uredi, javijo naj to v najkrajšem času obrtne razstave v Celju. Zavarovanje razstavnih predmetov oskrbe naše slov. zavarovalnice pod jako ugodnimi pogoji. Delo na razstavišču je postalo jako živahno in kaže, da bude razstava v polni meri odgovarjala svojemu namenu. Zeleti je, da razstavljalci kolikor mogoče kmalu dopošljejo razstavne predmete, da se lahko delo v miru in redu vrši. V prihodnjih dneh se bude razpošiljalo na razne kraje vstopnice za obiskovalce razstave v predprodajo. Te vstopnice veljajo istotako kot legitimacije za polovično vožnjo po vseh železnicah naše države. Razstavni odbor poziva tem potom ponovno celjsko prebivalstvo, da priglasí v razstavni pisarni prenočišča za posetnike razstave. Razstava je za celjsko mesto in okolico tako velike važnosti, da je pričakovati od strani prebivalstva največje podpore, tudi bo razstava privabila v Celje nebroj tujcev, ki bodo spoznali lepoto našega mesta in posečali istega tudi v prihodnje. Seveda se mora nuditi obiskovalcem obrtne razstave vse le mogoče ugodnosti, da se jih na ta način pridobi za nadaljni poset. Jasno je, da leži prihodnjost Celja in okolice le v največjem razvoju industrije, obrti, trgovine in tujskega prometa. V teh panogah našega gospodarstva je iskati poboljšanja blagostanja našega celjskega prebivalstva.

LISTER.

GLADIATORJI.

(129. nadaljevanje.)

Obdana od kroga gladiatorjev, ki so v glasnem kriku in vpitju izražali svoje priznanje in svojo dobro voljo, sta stala nasproti dva borca ter kazala prav malo veselja, da bi se spopadla. —

Brezuspešno so Placid in njegovi junaki iskali cesarja. Ker je bila palača prazna in brez brambe ter v njihovih rokah, so si gladiatorji nakladali svoj plen in se pripravljali na odhod, češ, da so storili svojo dolžnost in prejeli plačilo.

Toda dobro je vedel tribun, da mu glava ni varna med ramenj, ako Vitelij preživi noč, in da ga je moral najti in dobiti v svoje roke za vsako ceno.

Zbral je torej peščico gladiatorjev z obljubami in z grožnjami in z njimi skrbno pregledal sobo za sobo. Nobenega kota, nobene luknje ni pustil neprebrskane, prepričan je bil, da je cesar še v palači in torej v njegovih rokah.

Sumil pa je izdajstvo.

Ze pozni prihod Euhenorjev k večerji se mu je zdel sumljiv. Njegov sum je podkrepil tudi Grk sam, ker se nič kaj rad ni zagrabil z Germani. Ves čas med bojem je tribun strogo pazil nanj in ga imel blizu sebe in več kot enkrat mu je zabranil, da ni zbežal.

Po končanem boju je prišel tribun, iskajoč Vitelija, tudi v dvorano, kjer je Eška našel Spadona pri večerji. — Težek zastor je zakrival očka vratca, ki so peljala v temno sobico, namenjeno prvotno za kopel.

In tu ob zastoru, pol leže, pol sede, je čepel debel, okoren človek in stokal in se tresel in se nemirno premikal v blaznem smrtnem strahu.

Tribun je planil naprej in diabolčno veselje se mu je zablščalo v očeh —

Pa razočaran je obstal, ko je v debelem človeku spoznal le — Spadona.

Toda celo v svoji jezi in nevolji si je znal Placid privoščiti zlobno veselje.

»Ej, Euhenor! Ti še nisi mnogo krvavel nocoj! Sini svoj meč skozi tole okorno truplo in spravi nam ga s potil«

Grk se je izogibal krvočnosti le samo tedaj, kadar je bila v nevarnosti njegova lastna oseba. Tu pa je radevoljno potegnil meč in planil nad Spadona in oči so mu zažarele kakor tigru.

Njegov napad je zbudil zadnje ostanke možatosti v ubogi žrtvi.

Spadon je skočil na noge z obupnim pogumom človeka, ki zanj ni rešitve.

Na tleh ob njem je ležal partski lok in tulj s pisano barvanimi puščicami.

»Puščice so zastrupljene!« je kriknil. »Kogar se dotaknejo, je zapadel smrti!«

Napel je lok in gledal krog sebe kakor divja zver, ki so jo lovski psi ugnali.

Euhenor se je ustavil v svojem skoku kakor okamenel. Njegova nepremična, življenja polna postava bi bila vsekakor nudila prelepo študijo njegovim sorjakom-kiparjem.

Toda njegovi sirovi tovariši niso imeli zmisla za take lepote, nje je le dražil smešni prizor in krohotali so se, da so se morali držati za trebuhe, ko sta oba strahopetneža stala drug drugemu nasproti.

»Ej, Euhenor! Loti se gal!« so ga ščuvali kakor lovec ščuje psa na svoj plen. »Alo! Primi gal — Tule gre stari Hirpin! Branil te bo! Vedno ti je pravil, da si strahopetnež! Pokaži mu, da si junak!«

Razdražen po teh besedah je Euhenor z naglo kretnjo poskusil zvijačen napad, pa se takoj sključil, da bi se pripravil za nov sunek.

Spadon pa je ves prestrašen in zmeden izpustil tefivo iz svojih slabotnih prstov, puščica je zletela in prasnila Grka po roki, komaj da se je pokazala kaplja krvi, in je padla, kakor se je zdelo, brez škode na tla.

Nov prezirljiv smeh je zaoril, Euhenor je spustil meč, prinesel roko k ustom in jo izsesaval.

Pa ni se še polegel smeh, ko je Grk prebledel, njegov obraz se je skremžil, z divjim krikom je planil po koncu, zakrillil z rokami in mrtev omahnil na tla —

Pol tucata mečev se je zagreblo v eunuhovo telo, še preden je Euhenor padel —

Lutorij in Eumolpus pa sta odgrnila zastor in izginila v temi —

Vzklík iznenadenja in začudenja —, nato krik, proseč usmiljenja —. Noge so se vleklo po tleh, nekaj težkega je padlo in gladiatorja sta se prikazala med zastorom, za seboj pa sta vlekla bledega, zabuhlega, slabotnega starca.

»Cezar je pobegnill!« je rekel stavec in pogledal divje naokrog. »Cezarja iščete —?« —

Opazil je temen smehljaj na tribunovem licu —

Zadnji up mu je upadel, prekrižal je dostojanstveno roke na prsih in dejal:

»Jaz sem cesar —. Udarite, ako ni več za me usmiljenja in prizanašanja —!«

Tribun je pomisljal. —

(Dalje sledi.)

PEKATETE (testenine tudi same — makaroni)

Tovarna Žnidaršič & Valenčič, Ilirska Bistrica

se dobe povsod in je zahtevalo vse gospodinje.
Zaloga: R. Bunc in drug, Ljubljana — Celje — Maribor.

Iz Maribora.

Pregzni vlomilci so porabili deževno in vibarno noč od pondeljka na torek za popolno izropanje zlatarja in urarja Stojeca v Jurčičevi ulici. Velika stara hiša, v kateri se nahaja prodajalna, mora biti za vlome posebno pripravna in se je v njo v zadnjih par letih že večkrat vlomilo. Eden vhod je iz Jurčičeve, dva pa iz Vetrinjske ulice, vlomilci so tokrat prišli v vežo ter toliko prevrtali lesena vrata, da so lahko segli skozi ter od znotraj odklenili. Pobrli so mnogo zlatnine in drugih dragocenosti, imeli so vse pri roki, ker zlatar ni, kakor po navadi v izložbi razstavljenih stvari poprej zaprl v blagajno. S seboj so odnesli celo knjigo zaloge. Zlatar Stojec ima nad 2 milijona kron škode, ker ni bil zavarovan. Kakor rečeno, je vlom podpirala deževna noč, k temu pa pride še to, da mimogredoči stražniki ne morejo pregledati lokala, ker ni običajnega okenca na zaklopnici. Zlikovci se pridno zasledujejo in obvestila o tem vromu so šla na vse strani.

Nagla smrt. Te dni so našli šetanci v gozdu Kalvarije mrtvega Adolfa Klein, ki je bil nekdanj ravnatelj «Simmeringer-Werke», sedaj je pa kot zasebnik živel v Mariboru. Pokojni je bil samec, živel je osamljeno in v samotni ga je tudi zadela nagla smrt, najbrž kap. Baval se je s finančnimi in gospodarsko političnimi vprašanji in spisal je tudi več člankov. Od sorodnikov je znana samo njegova sestra, ki živi v Rušah.

Pijana vojaška straža. Javne varnosti po mariborskih ulicah ne čuva v noči samo policija, ampak tudi vojaštvo z nasajenimi bajoneti in nabiti puškami. Po trije in trije vojaki se podijo po noči po ulicah in stičejo bogzna za kom. V noči od sobote na nedeljo se je podila taka vojaška straža po mariborskih ulicah v škandaloznem stanju pijanosti. Bogzna, kje so se ti vojaki napili in potem so drveli kot divjaki z nasajenimi bajoneti po ulicah. Vsi nočni pasanti so se s strahom skrivali pred pijano stražo, ki je bila pripravljena tudi brez vzroka koga osrečiti z ojstrino jugoslovanskega bajoneta. Očividno se je tudi policijska straža potuknila pred pijanimi vojaki in jih pustila, da so drveli po ulicah. Komanda mariborskega mesta bi se pač lahko vsaj toliko

brigala, da bi pošiljala, če je že potrebno, na ulico v noči trezne patrulje. Pijane nočne straže ne delajo nobeni vojski časti — gotovo tudi naši jugoslovanski ne!

Jugoslovanska Strokovna zveza vabi svoje člane in članice ter prijatelje krščansko socialnega delavstva na shod, ki se vrši v petek 28. t. m. ob 8. uri zvečer v Splavarski ulici 4. Pride govornik iz Ljubljane.

Gradbena akcija za mesto Maribor. Zborovanje se je vršilo na okrajnem glavarstvu dne 25. t. m. in sklenilo se je, da se akcija razvije. Izvolil se je pripravljalni odbor: predsednik ravnatelj Križnič, odbor: župan Grčar, podžupan Roglič, stavbenik Glaser, dr. Pipuš, dr. Ljopold, doc. dr. Matko, ravnatelj dr. Jerovšek, obč. svetnika Novak in Weigl. Pripravlja se velika anketa in takoj se prične posvetovanje med hišnimi posestniki in najemniki glede prizidov novih nadstropij, podstrešij itd. O akciji bomo prinašali stalna poročila.

Trgovski in privatni nameščenci pozor! V torek, dne 1. avgusta točno ob 7. uri zvečer se vrši v restavraciji Halbwid veliko protestno zborovanje Osrednjega društva trgovskih nastavlencev, proti nameravanemu podaljšanju delovnega časa. Tovariši! Gre za vašo bodočnost! Nikakor ne smemo dopustiti, da se upelje 10 urni delavnik. Naj pri tem zborovanju ne izostane nobeden trgovski in privatni nameščenec. Pokažite vašo moč, nastopajte složno!

Br. posl. Zebot je blagovolil podariti mariborskemu orlovskemu odseku 400 K v podporo. Vspričo velikih nalog, ki čakajo naš odsek v najbližnji bodočnosti, izražam v imenu odseka iskreno zahvalo br. poslancu Zebotu z željo, da bi njegov čin našel še mnogo posnemovalcev. Bog živi! — Predsednik.

Razglas mestnega magistrata. V smislu § 70 občinskega reda za mesto Maribor se javno naznanja, da so računski sklepi o dohodkih in troških za leto 1921 in sicer mestnega zaklada in tujih, v upravi mestne občine se nahajajočih zakladov sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu 14 dni, od 24. julija do 7. avgusta 1922, javno občanom na vpogled, da lahko navedejo svoje opazke v njih.

Knjiga o čehoslovaški republiki, ki jo je spisal strokovnjak dr. Šarabon, v par dneh izide. — Opremljena bo izborna karto republike. Cena bo približno 12 dinarjev za izvod, pri skupnih naročilih primeren popust. — Knjiga se naroča pri Društveni nabavni zadrugi v Ljubljani, Ljudski dom. Posebno pomembna in zanimiva bo knjiga za one, ki potujejo v čehoslovaško republiko, posebno pa za udeležence bruskega zleta.

«Čebelarstvo.» «Pčelarenje.» Znani čebelarški strokovnjak P. Wittmann je spisal naučno knjigo o čebelarstvu, ki je izšla v zalogi «Cirilo-Metodske Nakladne knjižare d. d. Zagreb, Preradovičev trg 4.» Onim, ki se bavijo s čebelarstvom, bo knjiga dobrodošla, ker je spisana s posebnim ozirom na razmere v banovini. Spisana je v hrvatskem jeziku in stane s poštnino vred 13 din. 50 para.

Cenejšje bo vse, sukno, platno in sploh vse manufakturno blago, tako se vobče govori. Zato naj še le 14 dni vsak počaka, da se odpre nova trgovina, to je stara številka 16 na Glavnem trgu (Franc Mastek), tam, kjer je bila razprodaja. Dan za dnem dovažajo samo češko in angleško blago, vsak si naj to ogleda. Splošno se sodi, da bo zaloga najbogatejša in izbira največja. Pravijo da bo res samo dobro blago. in res prav po ceni.

Bezgove jagode in maline kupuje trgovina Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1. 9-282

Slikarski in plesarski učenc, priden in pošten z dežele, se sprejme. Oton Tratner, Krekova ulica 8, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 329

Učenec z dobrimi spričevali slovenskega in nemškega jezika vešč, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. M. Berdajs, trgovina s specerijskim blagom in semeni, Maribor. 309 2-3

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali amerikaških oblikah izrezane, dobavlja za tvornice obuvala in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele izdelujem iz od naročnika mi doposlanega materiala, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov, za tovarne obuvala. Nakup, reparatura in prodaja čevljarjskih strojev. Zahtevajte prospekte od **Ralph F. Richter**, Subotica VI. **Poučevanje** v vseh strokah moderne, mehanične izdelave obuvala. Zahtevajte prospekte! 1-331st1.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajno in večje vloge pa po dogovoru.

Svarilo!

Svarim vsakogar, da mojemu sinu Emiljanu kaj posodi, ker nisem plačnik za njega. Vohl Marko, trgovec, oče. 330 Marija Snežna.

Za zgradbo hiš

se prodaja: votla cementna opeka, cementna strešna opeka, masa za Heraklith-stene, gipsove dile in prvovrstni slovenski cement marke »Split« v vsaki množini pri »Hitrozidne, Maribor, Vetrinjska ulica 30, Telefon 212. 3-3^a 315

SENO

slamo, drva ter premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke — kupuje in prodaja — **OSET ANDREJ, MARIBOR** Aleksandrova cesta šte. 57, telef. 88. 3-323

Naznanilo.

Naznanjam, da sem kupil kovačijo od g. Novačeka v Mariboru, Pristanška ulica. Istotam se bo vršilo zdravljenje živine od 9.—12. ure, nakar se cenj. občinstvo o pozarja ter se priporoča za obilen obisk. **Ivan Šostarič**, živinozdravnik.

AMERIKANSKI SINGER

Šivalni stroji dobijo se edino v naši lastni novi trgovini

Maribor, Šolska ulica št. 2

kakor tudi:

Singer olje **Singer** sukanec
Singer igle **Singer** nadomest. deli
Singer šivalni stroji za rodbinsko rabo in obrniške svrhe.

Prodaja na mesečno odplačilo (24 mesecev). Lastna mehanična delavnica za popravila vseh sistemov šivalnih strojev.

Singer šivalni stroji

Bourne & Co., New-York

Maribor, Šolska ulica šte. 2. 6-10 306

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/A. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Svoopčo Zanatijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50,000,000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.